

Szandálban, Lábujjhegyen

Bakonybéli Szent Mauríciusz Monostor –
Szent Gellért tér és pajtaréti sziget

Az Építészet és emlékezet Stúdió 2024 tavaszi komplex tervezés kiírása (Építőművészeti Specializáció, Tervezési Specializáció) és diplomakiírása (BSc-, MSc- és osztatlan képzések)

PROGRAM- ÉS TÁRGYFELELŐS:
FEJÉRDY PÉTER DLA egyetemi docens

OKTATÓK:
KRONAVETTER PÉTER DLA egyetemi adjunktus
SZABÓ LEVENTE DLA egyetemi tanár, tanszékvezető
VANNAY MIKLÓS DLA egyetemi adjunktus

MEGHÍVOTT ÉPÍTÉSZ:
MARIÁN BALÁZS DLA építész (Gereben Marián Építészek)

Dom Hans Van der Laan - Sainct Benedict Abbey / © Jeroen Verrecht

Miként lehet emlékekkel telített az építészet, hogyan segítenek emlékezni a terek, épületek? Milyen inspiráló közeget jelenthet számunkra Bakonybél monasztikus hagyományának ezeréves története? Milyen továbbírható történeteket találunk a Gerece patak völgyében megbúvó, rejtőzködő karakterű Szent Mauríciusz Monostor kertjének határán? A Középülettervezési Tanszék három tervezési stúdiója közül az Építészet és emlékezet Stúdió ezúttal a csend, a mértéktartás és a visszavonulás útjait keresi. Tarts velünk Bakonybél különleges, bezárt világának felfedezésében Szent Gellért püspök hét évig tartó bakonybéli remeteségének ezredik évfordulóján!

Az 1018-as alapítás óta a bencések háromszor kényszerültek elhagyni Bakonybél (a török hódoltság idején, II. József korában, majd a második világháború után), de rendre visszatértek, legutóbb 1998-ban. A monostor egyszerre erős kisugárzású és vonzerejű, meghatározó központ, és magába forduló zárvány, jelenléte a település szívében ma sem mentes minden ellentmondástól. A hétvégéken megjelenő turisták, motorosok, zarándokcsoportok, látogatók komoly terhelést is jelentenek a településnek, miközben azt is érezni lehet, hogy ez a kissé felszínes érdeklődés gyakran csak a kötelező látnivalókra szorítkozik.

Tervezési helyszíneink kiválasztásával igyekszünk úgy biztosítani elmélyültebb időtöltést az ide látogatóknak, hogy az időben és térben is pontszerű terhelést megpróbáljuk elosztani, lelassítani.

Az első helyszín, a Szent Gellért tér és Petőfi Sándor utca közt elhúzódó szilvamag alakú tömb a község központja, mégis a lakóházak közé beékelődő, zarándokokat szolgáló intézmények rendkívül heterogén beépítést mutatnak. Az izgalmas topográfiájú, a köztérhez intenzíven kapcsolódó területben rejlő lehetőségeket csak átfogó, a tömböt finom eszközökkel rendező beépítés tárhatja fel. A második tervezési terület a Gerece patak két ága által közrefogott pajtaréti sziget, amely egykor a monostorhoz tartozott. A monostori füveskerthez és arborétumhoz kapcsolható terület ma méltatlanul felszabdalt, az egykori halastó lenyomata, a patakparton álló régi malomépületek romjai mellett a foci pályára prózai öltözőépülete és az egykori TSZ épületei állnak itt. Mégis úgy tűnik, hogy a régi gyalogoshidak rendszerének felelevenítésével, új útvonalak megnyitásával visszakapcsolható lenne a monostor, a község vérkeringésébe. A tervezési helyszínt év elején két napos, közös kirándulás során fedezzük fel.

A tervezési program mindkét helyszínen a képzőművészet tereihez kapcsolódik (szabadtéri kiállítás, műterem, rezidencia-program, kiállítóter, közösségi terek és kávézó) – jól érzékelhető, hogy a monostor az utóbbi években nem pusztán a zene, hanem a kortárs képzőművészet felé is nyit, kiállítások megrendezésére alkalmas terük azonban nem igen akad. Ebben a folyamatban fontos előkép lehet a pannonhalmi aptság Arcus Temporum művészeti fesztiválja csakúgy, mint a Düsseldorf melletti Museum Insel Hombroich, vagy a Yorkshire Sculpture Park. A pontos tervezési programot a félév elején csoportos munka során részletezzük, hogy aztán a koncepció függvényében tovább szűkíthető, vagy éppen új terekkel, programelemekkel tovább bővíthető legyen.

Budapest, 2023. november

A stúdió választható konzulensei:
Kronavetter Péter DLA egyetemi adjunktus
Szabó Levente DLA egyetemi tanár, tanszékvezető
Vannay Miklós DLA egyetemi adjunktus

Meghívott építész:
Marián Balázs DLA Ybl Miklós-díjas építész,
egyetemi docens (MOME)
Gereben Marián Építészek

A stúdió témájához ajánlott kötelezően választható tárgy: AZ EMLÉKEZET HELYEI
(tárgyfelelős: Szabó Levente DLA)